

ВІДГУК
офіційного опонента на
кваліфікаційну наукову працю Ганни Миколаївни Росенко
«Відродження музичного олімпійського руху в Україні на початку
XXI століття»
на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 02 – Культура і
мистецтво за спеціальністю 025 – музичне мистецтво.

Сьогодній стан музичного мистецтва, зокрема простір його реалізації в конкретному виді діяльності перебуває у стані активної трансформації. Розвиток мистецької освіти, конкурсно-фестивального руху, сформувала потребу у динамізації сценічної, практичної демонстрації набутих навичок. Суттєвим фактом при цьому лишається потреба у публічній презентації власної виконавської майстерності. Така ситуація обумовила розвиток конкурсно-фестивального руху, пошук нових форм презентації досягнутих результатів. Кваліфікаційна наукова праця Ганни Росенко «Відродження музичного олімпійського руху в Україні на початку ХХІ століття» являє собою поглиблене вивчення змагального процесу у складі олімпійського руху та його виокремлення як самостійного музичного конкурсного заходу. Актуальним в даній роботі є не тільки теоретичне вивчення музичного олімпійського руху, зроблено вперше в українському мистецтвознавстві, а й практичне узагальнення та аналіз дискурсу феномену музичної олімпіади на прикладі Всеукраїнської музичної олімпіади «Голос Країни», засновником якої є сама дисерантка. Слід наголосити, що такий вектор дослідження обумовив ще й звернення до діяльності міжнародної школи мистецтв «Монтессорі центр», який власне й став підґрунтям для активного впровадження олімпійського руху в сучасний конкурсно-змагальний простір. Розгляд нових підходів до мистецької освіти на сьогодні є безумовно актуальним, а адаптація надбань світової загальної педагогіки та методів виховання дозволяє відкривати нові вектори розвитку музичної педагогіки.

Така актуальність теми дослідження, дозволила дисертантці цілком логічно визначити мету та завдання дослідження.

Розв'язання поставлених питань потребувало від дисертантки використання достатньо широкої методологічної бази. Варто наголосити, що нею визначено логічний підхід до систематизації методів дослідження. У підрозділі 1.2. «Гносеологічні підходи та комплекс методів дослідження» вона детально описує використання кожного методу, обґруntовує їх доцільність та доводить необхідність саме у такому підході. Слід закцентувати, що така систематизована, розвинута методологічна база стала позитивною рисою даної роботи та дійсно забезпечила поглиблene вивчення теми.

Наукова новизна дослідження визначена тим фактом, що дисертантка не тільки аналізує та упорядковує матеріали щодо організації та реалізації заходу Всеукраїнської музичної олімпіади «Голос Країни», а повним аналізом впровадження олімпійського руху, зокрема його основних принципів та їх адаптації саме для музично-змагальних заходів. Ганною Росенко зроблено дискурс музично-олімпійського руху в контексті становлення української державності, визначено місце та роль Першої всеукраїнської музичної олімпіади у масовізації та у формуванні основних чинників мережування представників музично-педагогічного спрямування.

Унікальним для сучасного змагального мистецькому простору є також створення власної концепції проведення олімпіади, а саме, Всеукраїнської музичної олімпіади «Голос Країни», яка поєднує в собі основні постулати методики Марії Монтессорі, а саме, змагальність й врахування індивідуального розвитку, яке і є основною умовою для розвитку творчої особистості, а також, виокремлені принципи реалізації олімпійського руху, серед яких є такі, що докорінно відрізняють цей змагальний захід від інших. Серед них, можна, зазначити зокрема ті, що стосуються роботи журі: неврахування найвищого та найнижчого балу, оцінювання кожного участника не у порівнянні з попереднім, а самостійно та інші ті, що стосуються учасників змагання: окрім безпосередньо конкурсантів, участь пасивно беруть й викладачі, й заклади, які вони представляють. Концептуалізація даного заходу,

його аналіз й упорядкування динаміки розвитку обумовило наукову новизну дослідження. Варто відзначити, що така наукова новизна здатна впливати на організацію змагального простору України, що й обґрунтовує практичну значущість роботи.

Серед суттєвих переваг дослідження можна й віднести теоретичне значення, яке полягає у глибокому розкритті специфіки виокремлення музично-олімпійського руху, яке до сьогодні зберігає основи олімпіади. Також, варто відзначити підняття та упорядкування архівних джерел для поглибленого вивчення концепту олімпіади.

Наукові здобутки, які знайшли втілення у даній роботі, пройшли апробацію як у межах науково-практичних конференціях, наукових статтях, так й при організації і проведенні Всеукраїнської музичної олімпіади «Голос Країни»; при заснуванні громадських організацій «Всеукраїнська музична олімпіада», «Національний музичний олімпійський оргкомітет України» та «Монтецкорі центр конкурси»; для створення мережі авторських шкіл мистецтв «Монтецкорі центр». Тобто викладені матеріали мають характер упорядкування вже набутого досвіду. Вагомим є, також, наявність патентів безпосередньо на саму «Концепцію проведення Всеукраїнської музичної олімпіади «Голос Країни» та «Основы обучения в «Монтецкори центре».

Теоретичні ідеї знайшли відбиття у наукових публікаціях 10 публікаціях. Так, в статті «Concept of Author's Art School International School «Montessori Center» the European Vector», яке входить до науково-метричної бази Web of Science, викладено наукові розвідки авторки, які стали основою для формування сьогоденого музичного олімпійського руху. Йдеться про дослідження системи Марії Монтецкорі у контексті мистецької освіти. Автор цілком правомірно доводить цінність особистісного підходу паралельно зі створенням загально-порівняльного середовища на мікро та макрорівні. При цьому акцент робиться на публічність як умову розвитку в закладі мистецького спрямування.

У статті «Повернення у музичний олімпійський простір видатної нотної пам'ятки Бориса Лятошинського» йдеться про роль постаті композитора,

громадського діяча у відродженні та формуванні змагального простору в умовах радянської влади, а також, про виникнення того мережування, яке й дозволило позицюватися вид заходу олімпіади, як всезагальний та єднальний; дозволило ввести до обігу архівні джерела й стало певною основою для окремих підрозділів другого розділу дослідження.

Варто наголосити на розвідках, які уміщують концептуальну змістовність дослідження в цілому: йдеться про інформацію, викладену у статті «Ретроспектива конкурсно-фестивальних заходів та зародження музичного олімпійського руху в Україні у 20-х роках ХХ століття». Авторка переконливо констатує причинно-наслідкові зв'язки сьогоденого розвитку змагального руху з олімпіадами, які відбувалися на теренах України у зазначений період.

Також, слід навести аналіз матеріалів, викладений у статті «Art School International «Montessori Center» – European Vector of Out-of-school Education in Ukraine», що надрукована в іноземному науковому періодичному виданні. Ця стаття є не тільки апробацією матеріалів, що увійшли до дисертації, а й вдало демонструє подальше, практичне застосування сформованої у дослідженні концепції в подальшій мистецькій освіті.

Аналіз цих та інших апробаційних матеріалів, змісту дослідження, а також факт активного долучення моєї особи до практичної роботи у складі журі Всеукраїнської музичної олімпіади «Голос Країни» з 2016 по 2019 р., надає можливості зробити висновки щодо прозорості та обґрунтованості тез, які були винесені Ганною Розенко на захист, а також які отримали вивчення та поглиблення у процесі дослідження. Окрім зазначеного вище, варто акцентувати на наведеному нею аналізі інтерпретаційно-виконавського виміру, що склався в умовах розвитку Всеукраїнської музичної олімпіади «Голос Країни». Відповідно до нього, можна стверджувати, що саме в межах цього заходу відбувається збереження вже усталених традиційних музичних цінностей та, водночас, контамінацію нових виникаючих жанрів, тобто їх академізацію та введення у професійний музичний простір.

Отже, можна стверджувати наукову цінність, а також, унікальність даної роботи, яка уособлює власні авторські знахідки та розробки Ганни Розенко, а також їх реалізацію та практичне значення.

Позитивно оцінюючи дослідження в цілому, варто навести ряд питань, які спрямовані на поглиблення теми дослідження, а також на спрямування його для подальшої динамізації у реалізації:

1. На сторінці 63 Ви вказуєте, що для досягнення мети дослідження, ви вважаєте за необхідне розглянути соціокультурні процеси, які можуть впливати на функціонування та динаміку феномену музично-олімпійського руху, й цілком правомірно наводити ряд таких факторів. Серед них ви вказуєте такий чинник як : «*студіювання соціальної адекватності* і культурної компетентності членів суспільства (композиторсько-виконавський професійний прошарок творчої інтелігенції, його соціограма, аксіологічні характеристики й творча діяльність) тощо». Якщо культурна компетентність є достатньо усталеним й зрозумілим терміном в контексті мистецької діяльності, хотілося б уточнити що мається під поняттям «*соціальної адекватності*» в цьому контексті. Цей термін, також, є зрозумілим в загальному значенні, а саме інституційні та конвенційні правила поведінки у соціумі, більш того, в тексті дисертації можна виокремити тези, які спрямовані на розкриття цього чинника, але узагальненої, чіткої відповіді – не виявлено.

2. Як відомо, система Марії Монтессорі передбачає кілька груп різновидів занять з дитиною, де умовно виокремлюються 5 напрямків роботи для набуття певних навичок: навички практичного життя, навички сенсорного сприйняття дитини (зір, слух, нюх, смак, дотик), математичні навички, навички читання та письма та зона природничого виховання. Яким чином це реалізується у концепції діяльності Міжнародної школи мистецтв «Монтессорі центр».

3. Ви вказуєте у тексті дослідження, а також, мені відомо це через безпосередньо практичну залученість у Всеукраїнській музичній олімпіаді «Голос Країни» про унікальне програмне забезпечення, яке розроблено Вами та Сергієм Ночковкіним для оцінювання учасників олімпіади, для визначення

переможців тощо. Скажіть, будь ласка, чому тоді зараз, при достатньо розвинутому дистанційному середовищу та Ваших власних можливостях, Всеукраїнська музична олімпіада «Голос Країни» ще не повернулася до змагального простору.

Зазначені питання спрямовані на підсилення наукової та практичної значущості дослідження Ганни Розенко й не мають критичний характер зауважень.

Кваліфікаційна наукова праця Ганни Миколаївни Розенко «Відродження музичного олімпійського руху в Україні на початку ХХІ століття» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 02 – Культура і мистецтво за спеціальністю 025 – музичне мистецтво за своїми актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язанням проблем, практичним значенням відповідає вимогам пунктів 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015, № 1159 від 30.12.2015, № 567 від 30.12.2015, № 943 від 20.11.2019, № 607 від 15.07.2020) та на підставі Порядку проведення експерименту з присудження доктора філософії, який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 979 від 21.10.2020). Відповідно Ганна Миколаївна Розенко заслуговує на присвоєння ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – музичне мистецтво.

Офіційний опонент:

канд. мистецтвознавства,
доцент, учений секретар ректорату
Київської муніципальної академії
естрадного та циркового мистецтв

Тетяна КАБЛОВА

Підпис засвідчується
начальник відділу управління персоналом

I. F. Степанова